

LÄÄNE-HARJU VALLAVOLIKOGU

OTSUS

Paldiski

27. september 2021 nr 75

Arvamuse andmine Vasalemma III uuringuruumi geoloogilise uuringu loa taotluse kohta

Keskkonnaamet geoloogilise uuringu loa andjana edastas 06.08.2021 kirjaga nr DM-116650-6 maapõueseaduse § 27 lõike 7 alusel arvamuse andmiseks Päidre Põllud OÜ (registrikood 10340091, aadress Turu tn 34-213, Tartu linn, Tartu linn, 51014 Tartu maakond) geoloogilise uuringu loa taotluse Vasalemma III uuringuruumis.

Päidre Põllud OÜ esitas Keskkonnaametile 02.08.2021 taotluse geoloogilise uuringu loa saamiseks Vasalemma III uuringuruumis (registreeritud keskkonnaotsuste infosüsteemis KOTKAS 02.08.2021 dokumendina nr DM-116650-1). Uuringuluba taotletakse Harju maakonnas Lääne-Harju vallas Ohtu külas uuringuloa taotlejale kuuluval Sarapiku kinnistul (katastritunnus 29501:011:0066), mille sihtotstarve on maatulundusmaa. Uuringuruumi ja selle teenindusmaa pindala on 16,48 hektarit.

Geoloogilise uuringu eesmärgiks on selgitada välja Vasalemma III uuringuruumis leviva ehitusliiva ja -kruusa, täiteliiva ja -kruusa ning ehituslubjakivi paksus ja kaevandamistingimused tasemel, mis võimaldaksid varu kinnitada tarbevaruna. Geoloogilise uuringu loa taotluses esitatud hinnanguline maavara kogus arvestades kaevandamiskadusid on umbes 2760 tuh m³. Maavara kasutusalaadeks on loa taotluses märgitud teede- ja üldehitus ning täitepinnas.

Tarbevaru uuringu käigus planeeritakse rajada kuni 15 kaevandit sügavusega kuni 4 meetrit ja kuni 10 puurauku sügavusega kuni 20 meetrit. Kaevandid rajatakse ekskavaatoriga puuraugud puuragregaadiga. Uuringu käigus teostatakse veetaseme mõõtmine, katsepumpamine (kahest puuraugust), lubjakivi purunemis- ja külmakindluse määramine, kivimi keemiline analüüs ning purdsetete terastikulise koostise, filtratsiooniomaduste ja kruusa purunemiskindluse määramine. Lisaks teostatakse uuringuruumi topograafiline mõõdistamine. Välitööde lõppedes uuringupunktide ümbrus korrastatakse, maapind viiakse geoloogiliste tööde eelsesesse seisundisse ja taastatakse looduslik situatsioon. Taotletava loa kehtivusaeg on 3 aastat. Geoloogilise uuringu teostajaks Vasalemma III uuringuruumis on OÜ Inseneribüroo STEIGER (registrikood 11206437).

Sõltuvalt geoloogilise uuringu tulemustest ehk, kas uuringu käigus leidub maavarana arvele võtmise väärilist materjali, on Päidre Põllud OÜ järgmiseks võimalikuks sammuks ettepaneku tegemine maardla moodustamiseks, millele järgneb kaevandamisloa taotluse koostamine.

Kuigi geoloogilise uuringu tulemustel on iseseisev väärtus ka siis, kui uuringule kaevandamist ei järgne, on maapõueseaduse § 4 lõike 2 kohaselt maavara geoloogilise uuringu eesmärgiks ühemõtteliselt maavara arvele võtmise ja kaevandamise eesmärgil tehtav töö. Seega, kui maavara

edaspidine kasutuselevõtt on vähetõenäoline, ei ole uuringuloa taotlejal mõttekas läbi viia kulukat ja kompleksset geoloogilist uuringut vastavalt maapõueseaduse § 20 lõikes 2 sätestatud nõuetele. Sellest tulenevalt on haldusmenetluse eesmärgipärasuse, efektiivsuse ja uurimispehõimõttega kooskõlas, kui vallavolikogu väljendab uuringuloa andmise menetluses esialgset seisukohta ka alal võimaliku kaevandamise kohta, ehk volikogu toob kaevandamist ebatõenäoliseks pidades välja need asjaolud, mis antud hetkel teadaolevalt sellise seisukoha tingiksid. Kaevandamist mittesoodustavate asjaolude esitamine ei ole siiski ammendav.

Geoloogiline uuring soovitakse läbi viia traditsioonilises hajakülas, kus majapidamised paiknevad maastikul hajusalt ning neid eraldavad põllu-, karja- ja metsamaad. Täpsemalt asub uuringuala Keila Vallavolikogu 13.10.2005 otsusega nr 259/1005 kehtestatud Keila valla üldplaneeringu kohaselt osaliselt looduslikul metsalal ja osaliselt põllumajanduslikku potentsiaali omaval, nn väärtuslikul haritaval maal. Ohtu küla ümbruses paiknevad Lääne-Harju valla ühed kõrgeima viljakusega põllumaad, mida on ette nähtud kasutada just põllumajanduslikul otstarbel. Kehtiv Keila valla üldplaneering ei näe ette uute kaevanduste rajamist antud piirkonda.

Ajalooliselt väljakujunenud asustusstruktuurile iseloomulikult paiknevad taotletava uuringuruumi ümbruses majapidamised hajusalt. Lähimad majapidamised asuvad umbes 250 meetri kaugusel põhjas (Makima, katastritunnus 29501:011:0160) ja loodes (Sepasauna, katastritunnus 29501:011:0035). Tihedamalt asustatud ala paikneb uuringuruumist idas, kus 300 kuni 450 meetri kaugusele jäävad viis katastriüksust – Salu (katastritunnus 29501:011:0290), Kuusiku (katastritunnus 29501:011:0016), Sulemaa (katastritunnus 29501:001:0338), Sule (katastritunnus 29501:001:0337) ja Muru (katastritunnus 29501:011:0032).. Uuringualast edelasse jääb Lepiku katastriüksus (katastritunnus 29501:011:0149). Taotluses on märkimata jäetud, et kahele kinnistule Marja (katastritunnus 29501:011:0243) ja Lehe (katastritunnus 29501:011:0239), mis jäävad taotletavast uuringuruumist vastavalt 70 ja 120 meetri kaugusele loodesse, on väljastatud ehitusluba üksikelanute ehitamiseks.

Eelnimetatud kinnistud jäävad juba praegu olemasolevate kaevanduste – Vasalemma lubjakivikarjääri ja Ohtu turbatootmisala mõjualasse. Taotletavale uuringuruumile lähim maardla on Vasalemma lubjakivimaardla osa Padise Paemurrud nr 2 (registrikaardi nr 212), mis asub umbes 230 meetri kaugusel edelas. Tegutsev karjäär ehk Vasalemma karjääri mäeeraldis, kus AS Nordkalk kaevandab kaevandamisloa KMIN-032 (luba kehtib kuni 21.12.2024) alusel madalamargilist ehituslubjakivi, jääb umbes 730 meetri kaugusele. Maavaravarude koondbilansi andmeil oli seisuga 31.12.2020 mäeeraldisel ehituslubjakivi aktiivse tarbevaru jääk 12 372,7 tuh m³. Padise Paemurrud nr 2 maardlaosal tervikuna oli seisuga 31.12.2020 ehituslubjakivi aktiivset tarbevaru 25 066,7 tuh m³ ja passiivset reservvaru 59 025,0 tuh m³ ning lisaks tehnoloogilise lubjakivi (802) aktiivset tarbevaru 3695,0 tuh m³ ja passiivset tarbevaru 62,0 tuh m³.

Uuringuruumist umbes 800 meetri kaugusele lõuna poole jääb Ohtu turbamaardla (registrikaardi nr 154) piir, kus on välja eraldatud hästilagunenud turba aktiivse reservvaru plokk 8, milles kasuliku kihi paksus keskmiselt 1,5 meetrit.

Võttes arvesse, et Vasalemma maardlas on lubjakivi varustuskindlus olemas tunduvalt kauemaks kui aastani 2024, mil lõppeb Nordkalk AS kaevandamisluba ja arvestades pehõimõtet, mille alusel tuleb varud kasutuselevõtetud maardlates maksimaalselt ammendada, ei ole uute lubjakivikarjääride rajamine piirkonda pehõjendatud. Lisaks tuleb arvestada, et olukorras, kus maavaradega seotud ühiskondliku kokkuleppe saavutamiseks on algatamisel kogu Harju maakonda hõlmav teemaplaneering, ei ole kaevandamisega seotud eraldiseisvate uuringute läbiviimine piirkonnas pehõjendatud ega vajalik.

Elukeskkonna kvaliteedi langusele lisaks on antud piirkonnas uuringutejärgselt planeeritava maavara kaevandamise üheks oluliseks keskkonnariskiks veerežiimi muutus. Piirkonna keerulised hüdrogeoloogilised tingimused ehk põhjavee kõrge tase (põhjavesi paikneb ligikaudu 3-4 m sügavusel maapinnast), seavad ohtu ümberkaudsete majapidamiste joogiveevarud.

Kindlaks on tehtud, et Vasalemma lubjakivi karjäär mõjutab põhjavee taset 10 km raadiuses, mis tähendab, et ohustatud on ligikaudu 300 majapidamise veevarustus. Seega võib uuringutejärgselt planeeritav kaevandus koos olemasoleva kaevandusega põhjustada kumulatiivselt negatiivset mõju piirkonna veerežiimile.

Lääne-Harju Vallavalitsus edastas 24.08.2021 kirjaga nr 5-1/2043-1 geoloogilise uuringu loa taotluse koos materjalidega Sarapiku kinnistu lähinaabritele arvamuse avaldamiseks. Oma arvamuse edastasid viis kinnistu omanikku ja Ohtu Külaselts, mis esindab Ohtu küla 56 elanikku. Vastuväidetes rõhutatakse, et uuringutejärgselt planeeritav kaevandamine vähendab elanike elukvaliteeti eelkõige tolmu, müra, vibratsiooni, samuti visuaalse häiringu tekkimisega. Pöördumistes väljendatakse muret ka lokaalsetest puurkaevudest saadava joogi- ja tarbevee kvaliteedi ning potentsiaalse veetaseme languse kohta, mis juba hetkel on ohustatud Vasalemma lubjakivikarjääri tööst. Kokkuvõtvalt ollakse seisukohal, et kaevandamine traditsioonilise hajaküla keskmes on mõeldamatu, mistõttu ei ole põhjendatud geoloogilise uuringu loa andmine.

Maapõue kasutuse asukoht peab olema mõistlik ja ruumiliselt läbi mõeldud. Oluline on siinjuures arvestada asjaoluga, et lähipiirkonnas asuvad juba tegutsevad karjäärid (Vasalemma ja Ohtu) ja uute objektide lisandumine võimendaks häiringuid nii sotsiaalseid kui ka keskkonnaalaseid, olemasolevas elukeskkonnas. Arvestades konkreetse piirkonna eripära ja väärtusi, ei ole võimaliku keskkonna kahjustumisega kaasneva hüve kaotus ilmselgelt võrreldav geoloogilise uurimistööga seonduva hüve ja huviga.

Lähtudes eeltoodust ei ole Lääne-Harju Vallavolikogu nõus täiendava varu kasutuselevõtmisega ega sellele eelnevate toimingutega, milleks on geoloogiliste uuringute läbiviimine Vasalemma III uuringuruumis karjääri avamise eesmärgil.

Maapõueseaduse § 27 lõike 7 alusel ja arvestades Keskkonnaameti 06.08.2021 kirjaga nr DM-116650-6 edastatud geoloogilise uuringu loa taotlust ning vallavolikogu alatise keskkonna- ja planeerimiskomisjoni 20.09.2021 seisukohta

1. Mitte nõustuda Lääne-Harju vallas Vasalemma III uuringuruumis Päidre Põllud OÜ-le geoloogilise uuringu loa andmisega.
2. Otsus jõustub teatavakstegemisest.
3. Otsust on võimalik vaidlustada Tallinna Halduskohtus (Pärnu mnt 7, Tallinn) või esitada vaie Lääne-Harju Vallavolikogule 30 päeva jooksul otsuse teatavakstegemisest arvates.

(allkirjastatud digitaalselt)
Külli Tammur
vallavolikogu esimees